

Sygn. akt V U 370/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 lutego 2017 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Regina Stępień

Protokolant: star. sekr. sądowy Ewelina Trzeciak

po rozpoznaniu w dniu 8 lutego 2017 r. w Legnicy

sprawy z wniosku T. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania T. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 2 marca 2016 r.

znak (...)

I. **oddala odwołanie,**

II. **zasądza od wnioskodawcy T. M. na rzecz strony pozwanej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

SSO Regina Stępień

Sygn. akt V U 370/16

UZASADNIENIE

Decyzja z 2 marca 2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział dokonał waloryzacji emerytury wnioskodawcy T. M. w L. poprzez pomnożenie kwoty świadczenia i podstawy wymiaru przez wskaźnik waloryzacji 100, 24 %. Emerytura wnioskodawcy z kwoty 4 005 zł wzrosła do kwoty 4 014, 61 zł.

T. M. w odwołaniu od tej decyzji domagał się jej zmiany poprzez uwzględnienie w podstawie wymiaru emerytury: „adekwatnie do ceny rynkowej” 2, 5 tony węgla z roku 2015r., jego „zarobków od 2 grudnia 1972r. do 7 stycznia 1991r. łącznie z płacą za nadgodziny, wynagrodzenie w akordzie, wg stawki zaszerogowania, dniówek akordowych itd.” Ponadto domagał się „unieważnienia decyzji ZUS z 8 kwietnia 1997r., 11 marca 2008r.”

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wniósł o oddalenie odwołania. Wskazał, iż skarżoną decyzją dokonał waloryzacji emerytury wnioskodawcy zgodnie z regulacją zawartą w art. 88 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Odnosząc się do pozostałych żądań wnioskodawcy, a w szczególności włączenia do podstawy wymiaru emerytury deputatu węglowego i wypłaty ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla – wskazał, iż kwestie

te były kilkakrotnie negatywnie dla wnioskodawcy, rozpatrywane przez Sąd Okręgowy w Legnicy a następnie przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu.

Sąd ustalił:

Decyzją z 24 sierpnia 1990r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. przyznał wnioskodawcy T. M. prawo do emerytury górniczej. Podstawę wymiaru emerytury ustalono z kolejnych 3 lat kalendarzowych wybranych z 12 lat kalendarzowych poprzedzających rok złożenia wniosku tj. z lat 1983-1985. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 306, 39 %. Wskaźnik ten następnie został ograniczony do 250 %. Na podstawie złożonego w dniu 28 lutego 1997r. przez zakład pracy wnioskodawcy zaświadczenia o zatrudnieniu i wy nagrodzeniu, decyzją z 8 kwietnia 1997r. doliczono mu do podstawy wynagrodzenia za lata 1983-1985 ekwiwalent pieniężny za 2,5 tony węgla. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wzrósł do 309, 97 %, ponownie został ograniczony do 250 % . Wnioskodawca nie odwołał się od tej decyzji. Wielokrotnie podejmował próby unieważnienia tej decyzji. Ostatecznie Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 25 listopada 2011r. w sprawie V U 1180/11 oddalił odwołanie wnioskodawcy od decyzji Prezesa ZUS z 25 listopada 2010r. odmawiającej wszczęcia postępowania o stwierdzenie nieważności decyzji z 8 kwietnia 1997r. Apelacja wnioskodawcy od tego orzeczenia została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 28 lutego 2012r.

Kwestia wyłączenia deputatu węglowego z podstawy wymiaru emerytury wnioskodawcy i wpłaty ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla była kilkakrotnie rozpoznawana przez Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych. Sąd oddalał odwołania od decyzji organu rentowego, którymi odmawiano mu uwzględnienia tego składnika w sposób jakiego domagał się wnioskodawca. Zaś apelacje i zażalenie od tych orzeczeń były oddalane przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (sprawy V U 2247/08, V U 1523/09, V U 1049/11, V U 146/15).

Dowody: akta ubezpieczeniowe wnioskodawcy, akta SO w Legnicy V U 2247/08, V U 1523/09, V U 1049/11, V U 146/15.

Wnioskodawca w okresie od 2 grudnia 1972r. do 7 stycznia 1991r. był zatrudniony w (...) Zakładzie (...) wynagradzany był w oparciu o stawkę godzinową do 31 marca 1978r. Zaś od 1 kwietnia 1978r. przysługiwało mu wynagrodzenie w stawce miesięcznej oraz dodatek funkcyjny. Przysługiwały mu ponadto świadczenia wynikające ze Zbiorowego Układu Pracy Dla Górnictwa Rud (z 1958r.), oraz z Układu Zbiorowego Pracy Dla Górnictwa Rud oraz Karty Górnika.

Uwzględniając wynikające z tych regulacji świadczenia w postaci specjalnego wynagrodzenia kwartalnego, liczonego procentowo od kwartalnego zarobku, specjalnego wynagrodzenia z Karty Górnika, deputatu węglowego, ekwiwalentu za deputat węglowy, rekompensat z tytułu podwyżek cen (za lata 1981-1987) – oraz wynagrodzenia ustalone w oparciu o stawkę godzinową i stawkę miesięczną wysokość wynagrodzenia wnioskodawcy wynosiła:

- w 1972r. – 3 089 zł
- w 1973r. – 44 967,80 zł
- w 1974r. – 47 795 zł
- w 1975r. – 55 305, 20 zł
- w 1976r. – 58 125 zł
- w 1977r. – 57 961 zł
- w 1978r. – 74 350 zł
- w 1979r. – 89 180 zł

- w 1980r. – 98 780 zł
- w 1981r. – 98 160 zł
- w 1982r. – 145 240 zł
- w 1986r. – 312 880 zł
- w 1987r. – 337 480 zł
- w 1988r. – 496 360 zł
- w 1989r. – 1 516 900 zł
- w 1990r. – 11 246 480 zł.

Uwzględniając te zarobki oraz z lat 1983-1985r, wykazane w zaświadczeniu Rp-7 z 27 stycznia 1997r. tj.: za 1983r. – 502 092 zł, za 1984r. – 583 929 zł, za 1985r. – 667 071 zł

- najkorzystniejszy wskaźnik uzyskuje się z 10 kolejnych lat kalendarzowych wybranych z 20 lat poprzedzających bezpośrednio wniosek, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę i wynosi on **175, 82 %**.

Dowody: akta osobowe wnioskodawcy, opinia biegłej z zakresu ubezpieczeń społecznych k. 32-43.

Sąd zważył:

Odwołanie jest nieuzasadnione.

Wprawdzie odwołanie odnosiło się do decyzji o waloryzacji emerytury, jednak z treści odwołania wnioskodawcy wynikało, iż nie kwestionuje on sposobu waloryzacji lecz wysokość emerytury.

Zgodnie z treścią art. 111 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2015.748. ze zm.) wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego: 1) z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia, 2) z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty, z uwzględnieniem art. 176, 3) z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty - a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Zaś z art. 15 ust. 1 tej ustawy wskazuje, iż podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176. ust. 6 stanowi natomiast, że na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Stosownie do ust. 2a cyt. przepisu, jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek

przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy.

W celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty:

- 1) oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych;
- 2) oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu;
- 3) oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty, oraz
- 4) mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art. 19, przy czym wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie może być wyższy niż 250% (ust. 5).

W tym miejscu dodatkowo wskazać należy, że zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno –rentowe (Dz.U. z 2011 r. Nr 237, poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia. Dla celów obliczenia wysokości emerytury organ rentowy musi bowiem dysponować pewnymi danymi, co do wysokości dochodów ubezpieczonego (por. wyrok SN z 4 lipca 2007 r., I UK 36/07, Lex nr 390123).

Jakkolwiek w postępowaniu przed sądem nie obowiązują powyższe ograniczenia, co do zakresu środków dowodowych stwierdzających wysokość wynagrodzenia, to nie oznacza to jednakże dopuszczalności ustalania wynagrodzenia w sposób przybliżony lub prawdopodobny. Możliwe jest dokonanie jedynie stosownych obliczeń rachunkowych w oparciu o dowody pozwalające na ustalenie wynagrodzenia w spornym okresie, nie może natomiast ustalać wysokości zarobków na podstawie przypuszczeń, uśrednień, czy też hipotetycznych wyliczeń. Do ustalenia podstawy wymiaru świadczeń emerytalno – rentowych może być bowiem uwzględnione tylko wynagrodzenie faktyczne uzyskane przez zainteresowanego w danym okresie. Jego wysokość musi być niewątpliwa i bezwarunkowa, a nie jedynie prawdopodobna. Należy też przypomnieć, że obowiązek wykazania wynagrodzenia ze wskazywanych lat zatrudnienia wyższego niż przyjęte przez organ rentowy jako podstawa do przeliczenia emerytury lub renty, ciąży na ubezpieczonym.

Przechodząc do jednej z kwestii spornych czyli wysokości wynagrodzenia wnioskodawcy z okresu jego zatrudnienia 1972-1991 (z wyłączeniem lat 1983-1985 wykazanych w Rp7) podkreślić należy, że brak jest na te okoliczności właściwych dokumentów.

Nie jest więc możliwe ustalenie wysokości wynagrodzenia wnioskodawcy za ten okres z uwzględnieniem wynagrodzenia za prace w godzinach nadliczbowych, wynagrodzenia akordowego. Brak jest ewidencji godzin nadliczbowych oraz informacji o wysokości i zasadach wypłaty wynagrodzenia akordowego

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci akt osobowych wnioskodawcy i wynikające z nich dane –z umów o pracę, angaży itp., będące podstawą opinii biegłego z zakresu ubezpieczeń społecznych - pozwoliły na ustalenie wysokości wynagrodzenia wnioskodawcy z uwzględnieniem wynagrodzenia wg stawki godzinowej, wynagrodzenia miesięcznego oraz specjalnego wynagrodzenia kwartalnego, liczonego procentowo od kwartalnego zarobku, specjalnego wynagrodzenia z Karty Górnika, deputatu węglowego, ekwiwalentu za deputat węglowy, rekompensat z tytułu podwyżek cen (za lata 1981-1987). Przy czym przy ustalaniu wysokości deputatu węglowego za

lata 1972-1974 – ze względu na brak załącznika do ZUP z 1958r. nie było możliwe ustalenie tej wartości i nie została ona uwzględniona przy wyliczeniu.

Jak wynika z tych wyliczeń, zawartych w opinii biegłej z zakresu ubezpieczeń społecznych, najkorzystniejszy wskaźnik uzyskuje się z 10 kolejnych lat kalendarzowych wybranych z 20 lat poprzedzających bezpośrednio wniosek, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę i wynosi on **175, 82 %**. Jest on niższy niż od dotychczas ustalonego wynoszącego 308, 97 % (obejmującego lata 1983-1985).

Opracowana przez biegłą na podstawie wyżej wskazanych dokumentów opinia opracowana została zgodnie z zakresem zlecenia, w oparciu o materiał dowodowy zgromadzony w nin. postępowaniu, w sposób rzetelny, jest należycie uzasadniona, a wynikające z niej wnioski końcowe – prawidłowe. Dlatego Sąd uznał ją za wiarygodne źródło dowodowe i w oparciu o nią poczynił ustalenia faktyczne w nin. sprawie.

Odnosząc się do kwestii dotyczących unieważnienia decyzji organu rentowego z 8 kwietnia 1997r. i 11 marca 2008r. należy wskazać, iż sprawa jest prawomocnie rozstrzygnięta wyrokiem Sądu Okręgowego w Legnicy z 25 listopada 2011r. w sprawie V U 1180/11, od którego apelacja wnioskodawcy została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego z 28 lutego 2012r. sygn. III AUa 1776/11.

Dodatkowo należy wskazać, iż kwestie wyłączenia deputatu węglowego z podstawy wymiaru emerytury wnioskodawcy i wpłaty ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla była kilkakrotnie rozpoznawana przez Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych. Sąd oddalał odwołania od decyzji organu rentowego, którymi odmawiano mu uwzględnienia tego składnika w sposób jakiego domagał się wnioskodawca. Zaś apelacje i zażalenie od tych orzeczeń były oddalane przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (sprawy V U 2247/08, V U 1523/09, V U 1049/11, V U 146/15). Orzeczenia te są prawomocne a nie pojawiły się żadne nowe okoliczności, które umożliwiałyby ponowne orzekanie w tych kwestiach.

Z powyższych względów sąd, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc, oddalił odwołanie wnioskodawcy od decyzji z 2 marca 2016r.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804)